

De Tweede Kamer
T.a.v. Bureau Wordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag, 21 december 2023

Betreft: kabinetsformatie

Geachte heer Plasterk,

In Nederland wil iedereen kunnen rekenen op goede zorg wanneer dat nodig is. Door dubbele vergrijzing, een krappe arbeidsmarkt en stijgende kosten staat de toegankelijkheid van de zorg onder druk. Dat terwijl de centrale zorgambitie, namelijk dat iedereen in 2040 vijf jaar langer in goede gezondheid leeft en dat de gezondheidsverschillen met 30% zijn afgenomen, uitdagend is.

Samenwerking

Bovenstaande vraagt om duidelijke keuzes van een nieuw kabinet en om meer samenwerking tussen zorgpartijen. Als innovatieve geneesmiddelensector voelen we verantwoordelijkheid om de (geneesmiddelen)zorg in Nederland van hoogwaardige kwaliteit, toegankelijk én betaalbaar te houden. Daartoe ondernemen we diverse initiatieven, maar we kunnen dit niet alleen. Als sector, verenigd in de [Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen](#) (VIG), geloven we in de kracht van samenwerking tussen publieke en private partijen. Zo hebben we de COVID-19 pandemie verslagen en zo kunnen we het huidige 'zorginfarct' het hoofd bieden.

Bijdrage geneesmiddelensector

Geneesmiddelenbedrijven leveren een belangrijke bijdrage aan Nederland, op het gebied van gezondheidswinst, maar ook qua innovatie (R&D) en economische bijdragen (*zie bijlage*). Twee op de drie Nederlanders zijn afhankelijk van geneesmiddelen voor het dagelijks functioneren. Innovatieve geneesmiddelen en vaccins zijn veelal de beste of soms zelfs de enige kans op een betere kwaliteit van leven of levensverlening bij acute, chronische en levensbedreigende aandoeningen. De ontwikkelingen gaan gelukkig snel; er komen steeds meer baanbrekende en gepersonaliseerde behandelingen waarmee voorheen onbehandelbare ziekten te behandelen zijn. Ondanks al deze innovatie zijn de totale medicijnkosten sinds 2006, gecorrigeerd voor inflatie, niet gestegen en heeft Nederland ongeveer de laagste uitgaven aan geneesmiddelen van Europa. Bovendien hebben we als samenleving lang profijt van deze innovaties, die de generieke geneesmiddelen van de toekomst zijn.

Uitdagingen en oplossingen

Er is echter ook een keerzijde. Nederland dreigt het kind met het badwater weg te gooien; de toegankelijkheid van geneesmiddelen staat onder druk. Datzelfde geldt voor de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingsplaats voor innovatieve (geneesmiddelen)bedrijven; zeker met substantiële R&D-activiteiten.

Het toegankelijk houden van de hoogwaardige geneesmiddelenzorg en het behoud en versterken van de bijdrage van geneesmiddelenbedrijven aan het toekomstig verdienvermogen van ons land is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het nieuwe kabinet en de sector. Wat de VIG betreft is daarvoor het volgende nodig.

1. Toekomstbestendig kader voor beoordeling, toelating en bekostiging van geneesmiddelen met directe toegang voor patiënten

Het huidige kader is complex en onduidelijk, bevat perverse (financiële) prikkels, biedt onvoldoende ruimte voor nieuwe innovaties en dupeert bovenal patiënten die lang moeten wachten op nieuwe geneesmiddelen. Een nieuw kader moet een betere balans brengen tussen toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van geneesmiddelen, met versnelling van toegang voor patiënten. Landen als Frankrijk hebben al meer toekomstgerichte kaders, waar Nederland lering uit kan trekken.

2. Doorontwikkeling gepast gebruik van geneesmiddelen

Gelet op de stijgende vraag naar en de veranderende aard van geneesmiddelen neemt het belang van gepast gebruik toe. Gepast gebruik is in Nederland gelukkig al gemeengoed, maar verdient de komende jaren verdere ontwikkeling. Daarvoor zijn wat de VIG betreft een aantal randvoorwaarden nodig, waarvoor de verantwoordelijkheid zowel bij de sector als bij de overheid en veldpartijen ligt.

❖ Een nationale gezondheidsdatainfrastructuur

Omdat geneesmiddelen meer persoonlijk van aard worden, zullen ze hun waarde meer in de praktijk moeten bewijzen in plaats van in klinische studies. Grootschalige dataverzameling en een betrouwbare data-infrastructuur zijn hiervoor cruciale randvoorwaarden. De VIG bepleit meer centrale regie op en snelheid met de totstandkoming van een dergelijke infrastructuur.

❖ Meer onderzoek naar juiste inzet van geneesmiddelen

Om ervoor te zorgen dat we niet over- en ook niet onderbehandelen én de kans op succesvolle behandeling van de patiënt zo groot mogelijk is, is het nodig om beter vooraf te kunnen voorspellen en in de praktijk nauwkeurig te kunnen volgen hoe een geneesmiddel het doet. Geneesmiddelenbedrijven ontwikkelen vrijwel standaard *biomarkers* die helpen te voorspellen en doen *real life* studies, om te leren hoe een medicijn in de praktijk werkt. Dit zorgt ervoor dat de juiste patiënt het juiste middel op het juiste moment krijgt. Als sector dragen we komende jaren actief bij aan doeltreffendheidsonderzoek naar innovatieve geneesmiddelen en brede inzet van moleculaire diagnostiek, om gepast gebruik te stimuleren.

3. Verankering medische preventie en structureel budget voor kosteneffectieve vaccinaties

Het duurt in Nederland gemiddeld negen jaar voordat vaccinaties beschikbaar zijn, zelfs na een positief advies van de Gezondheidsraad. Dit komt omdat advisering door de Gezondheidsraad onnodig lang duurt en er vaak geen budget is voor vaccinaties. Zelfs niet als deze kosteneffectief zijn. Verankering van medische preventie in het Preventieakkoord en structureel budget voor kosteneffectieve vaccinaties dragen bij aan het oplossen van het zorginfarct.

4. Een stabiel en aantrekkelijk innovatieklimaat voor (geneesmiddelen)bedrijven

Nederland is optimaal gepositioneerd om dé *Life Sciences & Health* (LSH) hub van Europa te worden. Met tientallen miljarden omzet en exportwaarde, honderden miljoenen aan R&D-investeringen en tienduizenden banen levert de geneesmiddelensector al een grote bijdrage aan de Nederlandse economie. Als hoogtechnologische en groene maakindustrie is de biotechnologische sector essentieel voor het toekomstig verdienvermogen. Een aantrekkelijk en stabiel innovatie- en vestigingsklimaat is daarbij cruciaal voor ieder bedrijf dat voor (grote) investeringsbesluiten staat. Dat geldt zeker voor geneesmiddelenbedrijven waar investeringen al snel de omvang van vele honderden miljoenen hebben. We zien dat landen om ons heen (Frankrijk, Duitsland, België) succesvolle industriepolitiek bedrijven door totaalpakketten voor te stellen om bedrijven aan te trekken. Die pakketten bevatten verbeteringen op het vlak van onder meer klinisch onderzoek, data-uitwisseling, het aantrekken van productielocaties, versterking *venture capital*, vergoedingen en administratieve lastenverlichting. Nederland blijft hier achter.

Helaas staat de stabiliteit en aantrekkelijkheid van het innovatie- en vestigingsklimaat in Nederland al langere tijd onder druk. Van bedrijven mag worden verwacht dat zij een bijdrage leveren aan de grote maatschappelijke uitdagingen van deze tijd. Tegelijkertijd is de overheid aan zet om daarvoor de juiste randvoorwaarden te creëren. Cruciale randvoorwaarde voor iedere vorm van innovatie is intellectueel eigendom, dat helaas in toenemende mate wordt bedreigd en betere bescherming verdient, bijvoorbeeld in Europees verband waar bij de herziening van de Europese geneesmiddelenwetgeving voorstellen zijn gedaan om het intellectueel eigendom in te perken. Daarnaast beschikt Nederland over bewezen effectieve regelingen als de Innovatiebox, de WBSO en de 30%-regeling die voor tienduizenden bedrijven drempels wegnemen om te investeren in onderzoek, ontwikkeling en productie en om toptalent aan te trekken dat in Nederland onvoldoende voorhanden is. Het is van groot belang dat een nieuw kabinet de waarde van dergelijke regelingen onderkent en deze stimuleert.

De VIG verzoekt de formerende partijen om bovenstaande thema's een plek te geven in de zorg- en economieparagraaf van een nieuw regeerakkoord en de komende jaren samen met de geneesmiddelensector werk te maken van de beste geneesmiddelenzorg voor iedereen in Nederland. Nu en in de toekomst.

Met vriendelijke groet,

Carla Vos

Directeur Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen

--- Bijlage volgende pagina: Kengetallen economische waarde geneesmiddelensector ---

Vragen en contact:

Wouter Schelfhorst (manager public affairs)
w.schelfhorst@innovatieviegeneesmiddelen.nl

Kengetallen economische waarde geneesmiddelensector

De Nederlandse LSH-sector is een vooruitstrevende en diverse sector die zich volledig inzet om patiënten te helpen door het ontwikkelen van nieuwe geneesmiddelen. De sector staat hiermee midden in de samenleving en biedt oplossingen voor economische en geopolitieke uitdagingen waarmee Nederland en Europa geconfronteerd worden.

Export en omzet

Met tientallen miljarden omzet en exportwaarde, honderden miljoenen aan R&D-investeringen en tienduizenden banen levert de geneesmiddelensector een grote bijdrage aan de Nederlandse economie.

Geneesmiddelen zijn één van de belangrijkste exportproducten van Nederland. De exportwaarde van geneesmiddelen is meer dan die van kaas, bloemen en vlees bij elkaar. De waarde van in Nederland geproduceerde geneesmiddelen is hoger dan onze uitgaven aan geneesmiddelen.

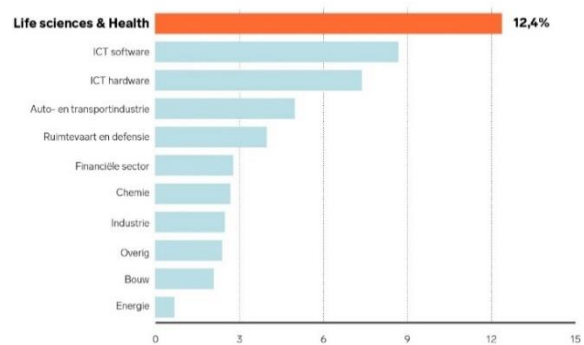
Investeringen R&D

R&D-investeringen van geneesmiddelenbedrijven behoren tot de hoogste ter wereld. Mede hierdoor heeft 1 op de 5 patenten in Nederland betrekking op een medische of biotechnologische innovatie. Zo dragen we bij aan de nieuwe ambitie van Nederland om de investeringen in innovatie te verhogen tot 3% van het BBP.

Geneesmiddelenontwikkeling versterkt de kenniseconomie door het benutten van belangrijke sleuteltechnologieën zoals life science en biotechnologie, nanotechnologie, chemie, AI en digitalisering.

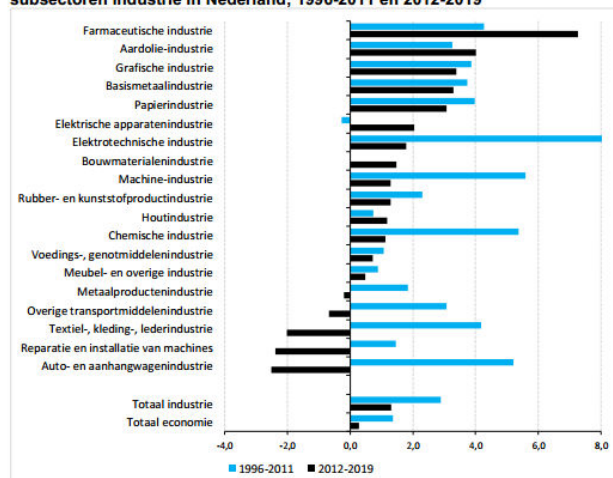
Innovatie als aanjager van de economie

Investeringen in onderzoek en ontwikkeling als percentage van de netto-omzet

Bron: EU industrial R&D Investment scoreboard 2021, Europese Commissie

Figuur 3.8 Gemiddelde jaarlijkse (reële) groei (in %) arbeidsproductiviteit subsectoren industrie in Nederland; 1996-2011 en 2012-2019

Bron: CBS (bewerking TNO)

Arbeidsproductiviteit

Als hoogtechnologische en groene maakindustrie heeft de Nederlandse geneesmiddelensector de hoogste én hardst groeiende arbeidsproductiviteit (2-3 keer hoger dan gemiddeld) en is zij daarmee cruciaal voor het toekomstig verdienvermogen van Nederland.

Geavanceerde faciliteiten die hoogwaardige producten maken leveren een bijdrage aan duurzame economische groei en gaan efficiënt om met de beperkte fysieke ruimte.

Vragen en contact:

Wouter Schelfhorst (manager public affairs)
w.schelfhorst@innovatievegeneesmiddelen.nl